

ULUSAL SAĞLIK HİZMETİ İLE İLİŞKİLİ ENFEKSİYONLAR SÜRVEYANS STANDARTLARI

Yataklı tedavi kurumlarda yürütülen sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonlar (SHİE) sürveyansı için temel ilke ve standartlar:

1- SHİE sürveyans verilerinin (enfeksiyon, el hijyeni, payda ve ameliyat verileri vb.) girişi enfeksiyon kontrol hemşiresi tarafından Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS), Ulusal Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyon Sürveyans Ağı (USHİESA) (“Inflin”)’na yapılır.

2- USHİESA’ya erişim yetkisi enfeksiyon kontrol hekimi ve enfeksiyon kontrol hemşirelerine verilir.

3- Üçer aylık dönemleri (Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül, Ekim-Aralık) takip eden ayların son günlerinde veri girişleri tamamlanır; veriler doğru, tam ve zamanında bildirilir.

4- SHİE sürveyansında 01/09/2024 tarihinden itibaren “Ulusal Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Sürveyans Tanı Rehberi 2024” kullanılır.

5- Yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) (tüm basamaklarda) SHİE’lerin hastaya dayalı, aktif ve prospektif sürveyansı yapılır.

6- Son üç aylık invaziv araç kullanım günü 150 ve üzerinde olan 1. ve 2. basamak YBÜ’lerde invaziv araç ile ilişkili enfeksiyon sürveyansı; yenidoğan YBÜ’lerde ise doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş* invaziv araç ile ilişkili enfeksiyon sürveyansı yapılır.

a- YBÜ’lerde

- i. Kateter ile ilişkili idrar yolu enfeksiyonu (Kİ-İYE)
- ii. Santral kateter ile ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu (SKİ-KDE)
- iii. Ventilatör ile ilişkili pnömoni (VİP)/ Ventilatör ile ilişkili olay (VİO)** sürveyansı

b- Yenidoğan YBÜ’lerde

- i. SKİ-KDE
- ii. VİP sürveyansı

7- Bütün 3. basamak YBÜ’lerde invaziv araç ile ilişkili enfeksiyon sürveyansı, yenidoğan YBÜ’lerde ise doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş* invaziv araç ile ilişkili enfeksiyon sürveyansı yapılır.

a- YBÜ’lerde

- i. Kİ-İYE
- ii. SKİ-KDE
- iii. VİP/ VİO** sürveyansı

b- Yenidoğan YBÜ’lerde

- i. SKİ-KDE
- ii. VİP sürveyansı

8- Payda verileri YBÜ’lerde günlük, servislerde aylık olarak yapılır (Payda verileri günlük olarak Infile Mobil uygulamasından girilebilir.). Payda verisi girişleri USHİESA (“Infile”) “Anasayfa Kılavuzlar” sekmesinde yer alan “INFLINE Hastane Kullanıcısı Kullanım Kılavuzu-2020” de bulunan “Payda verileri” bölümünde açıklandığı şekilde yapılır.

9- El hijyeni gözlemleri Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi (USES)’nden verilen “Enfeksiyon Kontrol Hekimleri ve Hemşireleri El Hijyeni Eğitimi”ne uygun olarak yapılır ve USHİESA’ya bildirilir. (El hijyeni gözlemleri günlük olarak Infile Mobil uygulamasından girilebilir.).

10- Ameliyat tipine özgü cerrahi alan enfeksiyonu (CAE) sürveyansında;

- a. 0-50 yatak kapasiteli kurumlarda en az 1,
- b. 51-100 yatak kapasiteli kurumlarda en az 2,
- c. 101-500 yatak kapasiteli kurumlarda en az 5,
- d. 501 ve üzeri yatak kapasiteli kurumlarda en az 6,
- e. Özel dal hastanelerinde kendi branşı ile ilgili en az 1 ameliyat tipi takip edilir.
- f. Ameliyat tipine özgü CAE sürveyansında takip edilecek ameliyatlar belirlenirken; kurumda diz ve kalça protezi ameliyatları (her bir kategoride) yıllık 50 ve üzeri sayıda yapılıyorsa mutlaka takip edilir.
- g. Koroner arter bypass ameliyatları ve solid organ nakli ameliyatları sayısına bakılmaksızın takip edilir.
- h. Takip edilecek ameliyatlar USHİESA (“Infile”) “Anasayfa Kılavuzlar” sekmesinde yer alan “Cerrahi Alan Enfeksiyonu Sürveyansı”nda yer alan listeden seçilerek belirlenir.
- i. Ameliyat tipine özgü CAE sürveyansı kapsamında takip edilmeyen ameliyatlara bağlı gelişen cerrahi alan enfeksiyonları USHİESA’ya bildirilmez.
- j. CAE sürveyansı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmış olan “Cerrahi Alan Enfeksiyonu Sürveyansı” rehberine uygun olarak yapılır.
- k. Cerrahi girişim kategorileri içerisinde yer almayan ameliyat kategorilerinin takibinde cerrahi girişim kodları birbirinin yerine kullanılmaz.

11- Ayrıca servislerde aşağıdaki sürveyansların yapılması önerilir:

- a. Bütün servislerde laboratuvara dayalı kan dolaşımı enfeksiyonu sürveyansı,
- b. Kurumun özellikleri ve hasta popülasyonu dikkate alınarak diğer SHİE’lerin sürveyansı yapılabilir. Örneğin;
  - Üriner kateter kullanımının yoğun olduğu servislerde Kİ-İYE sürveyansı,
  - Santral kateter kullanımının yoğun olduğu servislerde SKİ-KDE sürveyansı,
  - Yenidoğan servislerinde kan dolaşımı enfeksiyonu sürveyansı,
  - Nöroloji servislerinde Kİ-İYE sürveyansı,
  - Hematoloji/onkoloji servislerinde pnömoni sürveyansı yapılabilir.

12- SHİE etkeni olan dirençli mikroorganizmaların takibi yapılarak USHİESA’ya bildirilir:

- i. *Acinetobacter baumannii*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* ve *Escherichia coli*’de kolistin direnci,
- ii. *Acinetobacter baumannii*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* ve *Escherichia coli*’de karbapenem direnci,

- iii. *Enterococcus faecium* ve *Enterococcus faecalis*'de vankomisin direnci,
- iv. *Staphylococcus aureus*'ta metisilin direnci.

13- SHİE sürveyansı kapsamında elde edilen verilerle UŞİESA üzerinden Enfeksiyon Hız Raporları, İnvaziv Araç Kullanım Oranı Raporları, Prosedür Spesifik CAE Hız Raporları, Profilaktik Antibiyotik Kullanım Raporları, El Hijyeni Uyum Oranı Raporları, Antimikrobiyal Direnç Raporları, Etken Dağılım Raporları, SIR¹ ve CAD² Raporu ile SAKO³ Raporları elde edilir.

14- SIR ve CAD ölçütleri YBÜ'lerde VİP, VİO, SKİ-KDE ve Kİ-İYE ve yenidoğan YBÜ'lerde VİP ve SKİ-KDE için; SAKO ölçütü ise ventilatör, santral kateter ve üriner kateter için hesaplanır. İnvaziv araç ile ilişkili enfeksiyonlar sürveyansında SIR, CAD ve SAKO kullanımı önceliklidir. Bu ölçütlerin yorumlanmasında Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan ilgili yıla ait ulusal özet raporlar temel alınır.

15- SHİE sürveyansı kapsamında epidemiyolojik ölçütlerin ulusal düzeyle karşılaştırılmasında ve yorumlamada ilgili ulusal özet raporlar temel alınır.

* Doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş SHİE sürveyansı bebeğin doğum ağırlığı esas alınarak yapılır. YBÜ'deki kalış süresi içinde bebek kilo alsa dahi doğum ağırlığı kategorisi değiştirilmez. Başlangıçta dahil olduğu doğum ağırlığı kategorisinde izlemine devam edilir ve gelişen tüm enfeksiyonlar bu kategoriye kaydedilir. Enfeksiyon kaydı için geçerli olan bu kural payda verisi için de geçerlidir.

** VİO sürveyansı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (HSGM) tarafından yayınlanmış olan "Ventilatör ile İlişkili Olay Kılavuzu"na uygun olarak yapılır.

¹SIR: Standardize Enfeksiyon Oranı

²CAD: Kümülatif Atfedilebilir Fark

³SAKO: Standardize Araç Kullanım Oranı